

REFERAT

25. september 2023

Møde i Det Særlige Bygningssyn

Torsdag den 21. september 2023 kl. 10.15 – 14.15

i Slots- og Kulturstyrelsen, København, Hammerichsgade 14, 5. sal.

Mødelokale: 5.02

Det Særlige Bygningssyn
c/o Slots- og Kulturstyrelsen,
Center for Kulturarv,
Fejøgade 1, 2. sal
4800 Nykøbing F.

Mia Kroer Ræbild
Arkitekt Cand. Arch./Sekretær for
Det Særlige Bygningssyn
Dir. 33 74 52 68

Fra Bygningssynet deltog:

Formand, kulturarvschef, ph.d. Jens Toftgaard, professor MSO, arkitekt MAA Nicolai Bo Andersen, arkitekt Jens Andrew Baumann, bestyrelsesmedlem BYFO Thomas Garth-Grüner, arkitekt Peter Hee, seniorforsker Ulla Kjær, arkitekt Sara Aasted Paarup, museumschef Frank Allan Rasmussen, museumsinspektør Mette Slyngborg og stadsarkitekt Lisbet Wolters.

Afbud fra:

Byplanlægger Thina Wallin Jensen

Fra Slots- og Kulturstyrelsen deltog:

Direktør Jesper Hermansen, enhedschef Morten Stenak, arkitekt Louise Swärd Alfbecker, kunsthistoriker Nanna Secher Larsen, specialkonsulent Caspar Jørgensen, specialkonsulent Johan Westh Hage, arkitekt Aida Kjær Masoudian, arkitekt Lisa Marie Gerdes og specialkonsulent Mia Kroer Ræbild (referent).

DAGSORDEN

1. Referat af Det Særlige Bygningssynsmøde den 15. juni 2023

Intet at bemærke.

1.1 Habilitet

Intet at bemærke.

2. Meddelelser

2.1 Orientering fra sekretariatet

Morten Stenak orienterede om, at arkitekt Lisa Marie Gerdes er blevet ansat som fuldmægtig pr. 1. juli 2023, samt at arkitekt Aida Kjær Masoudian pr. 1. september 2023 er blevet fastansat som fuldmægtig. Endvidere at fuldmægtig Henriete Bertelssen pr. 31. august 2023 er stoppet i styrelsen.

Jesper Hermansen orienterede om, at man er i proces med at ansætte en ny enhedschef for Fredede Bygninger.

Jesper Hermansen orienterede om status på udpegningen af et ny Bygningssyn og udtalte, at arbejdet er i proces, og at der forventeligt vil komme en udmelding herom om cirka 2-3 uger.

2.2 Orientering om udpegning af nationale kulturmiljøer

Morten Stenak orienterede om, at et ekspertudvalg for udpegning af nationale kulturmiljøer er nedsat.

Kulturministeren har nedsat et ekspertudvalg, der skal udpege kulturmiljøer af national betydning i byer fra middelalderen til midten af 1800-tallet. Der forventes at være en hovedvægt af bykerner i de middelalderlige købstæder. Hensigten med udpegningen er at sikre landets mest værdifulde og velbevarede bymiljøer fra middelalderen til midten af 1800-tallet, så deres bevaringsværdier fortsat vil være tydelige for eftertiden.

Baggrunden for udpegningen og ekspertudvalgets arbejde er den politiske aftale ”Opfølgning på evaluering af planloven af 15. juni 2022”, hvori der indgår en beslutning om sikring af nationale kulturmiljøer. Den endelige udpegning vil komme til at indgå i de nationale interesser i kommuneplanlægningen.

Udvalget består af en formand samt fire fageksperter, som er udvalgt på baggrund af deres ekspertise inden for arkitektur, historie og byplanlægning. Ekspertudvalgets medlemmer er: Steen Kyed, afdelingschef i Kulturministeriet (formand), Anna Mette Exner, cand. arch., indehaver af tegnestuen Anna Mette Exner Arkitektur, Anne Mette Boye, cand. polyt. i urban design, ph.d. i byplanlægning, stadsarkitekt i Aarhus Kommune, Arne Høi, cand. arch., leder af Institut for Bygningskunst og Kultur, Det Kongelige Akademi – Arkitektur, Design og Konservering, Søren Bitsch Christensen, cand. mag., ph.d. i historie, stadsarkivar i Aarhus Stadsarkiv samt adjungeret lektor på Aarhus Universitet og konstitueret leder af Dansk Center for Byhistorie. Ekspertudvalget sekretariatsbetjenes af Slots- og Kulturstyrelsen.

Udgangspunktet for udvalgets arbejde er et kommissorium, som mere præcist beskriver kriterier for forslag til udpegning, proces og tidsplan. Udvalgets arbejde præsenteres i en afsluttende rapport, der også beskriver de udpegede kulturmiljøer og deres sårbarheder.

2.3 Orientering om Den Kgl. Skydebane, Vesterbrogade 59, København

Louise Swärd Alfbecker præsenterede kort historien om ”Det Kgl. Københavnske Skydeselskab” samt bygningens udviklingshistorie og nuværende fremtræden. Derefter blev det indkomne projekt ”Ind- og udvendig istandsættelse samt ombygning til Musikhuset København” gennemgået.

Det Særlige Bygningssyn anbefalede, at der bliver udarbejdet en bygningsarkæologisk undersøgelse, som blandt andet kan hjælpe med at afklare, hvad der er nye og gamle bygningslag. Endvidere udtalte Bygningssynet, at de ønsker at få sagen forelagt på et senere tidspunkt, samt at det i forbindelse hermed kunne være ønskeligt at Bygningssynet kunne komme ud og besøge bygningen.

2.4 Orientering om SAS Royal Hotel, Hammerichsgade 1, København

Nanna Secher Larsen orienterede om, at Landsforeningen for Bygnings- og Landskabskultur d. 20. september 2023 har udsendt en pressemeddelelse om, at de vil indsende et fredningsforslag for SAS Royal Hotel.

Det Særlige Bygningssyn noterede sig dette og udtalte, at de finder, at SAS Royal Hotel er en yderst vigtig og ikonisk bygning med ekstremt høj signifikans både kulturhistorisk og arkitektonisk set. Bygningssynet diskuterede de potentielle fredningsværdier i SAS Royal Hotel i henholdsvis det ydre og det indre. Bygningssynet ser med stor bekymring på den foreslåede facadeistandsættelse og vil kraftigt opfordre til stille projektet i bero for at skabe arbejdsro til udarbejdelsen af et seriøst og gennemarbejdet materiale til behandling af den kommende fredningssag. Bygningssynet stillede sig tvivlende over for, om lokalplanbestemmelser tilstrækkeligt detaljeret kan regulere hotellets ydre udtryk. Det Særlige Bygningssyn vil desuden opfordre til et tværfagligt samarbejde mellem de involverede parter.

2.5 Klagesager

Ingen nye indkomne klager til fredningsområdet, og ingen afgjorte klagesager siden sidst.

3. Lister over byggesager i perioden 15. maj til 10. juli 2023

Det Særlige Bygningssyn fik den 13. juli 2023 tilsendt svarene på de indkomne spørgsmål til byggesagslisterne.

3.1 Der var ingen yderligere spørgsmål til byggesagslisten.

3.2 Der var ingen yderligere spørgsmål til byggesagslisten over egne bygninger.

3.3 Der var ingen yderligere spørgsmål til klagesagslisten.

4. Fredningsudvidelse

4.1 Bies Bryggeri – resten af haven, Adelgade 26, Hobro, Mariagerfjord Kommune (22/05596 Johan Westh Hage)

Det Særlige Bygningssyn finder, at den tidligere køkkenhave og det tidligere græsningsområde ud fra en samlet vurdering ikke har de værdier, der kan begrunde en udvidelse af fredningen af Bies Bryggeri. Den nuværende udformning af den tidligere køkkenhave og det tidligere græsningsområde knytter kun i ringe grad an til den eksisterende frednings bærende arkitektoniske og kulturhistoriske værdier. Der kan derfor ikke etableres et klart grundlag for administration af en fredningsudvidelse. Derudover har opførelsen af Værestedet Fjordgade på en del af det tidligere græsningsområde også svækket områdets sammenhæng med bryggeriet og den fredede prydhave.

Det Særlige Bygningssyn noterer sig, at området er beskyttet gennem eksisterende lokalplaner, der fastslår, at det kun må anvendes til park, grønt område, stier, legepladser og lignende rekreative anlæg. Bygningssynet må henstille til, at området friholdes for yderligere byggeri, og at sammenhængen med prydhaven og bryggeriets fredede bygninger samt det historiske kig til fjorden opretholdes.

5. Fredning

5.1 Glasalstrup, Alstrup Allé 11, Hasselager, Aarhus Kommune (23/10060 Caspar Jørgensen)

Det Særlige Bygningssyn finder, at J.A. Alstrup A/S's administrationsbygning, ”Glasalstrup”, med nære omgivelser i form af græsplænen, betonstøttemuren langs og i fortsættelse af Alstrup Allé og fyrretræsbeplantningerne (1966-67 af arkitekt Knud Blach Petersen) har de væsentlige arkitektoniske og kulturhistoriske værdier, der kan begrunde en fredning.

Administrationsbygningen, der ligger i et planlagt industrikvarter fra 1966 mellem landevejen Skanderborg-Aarhus og den jyske længdebane, er blandt de første i Danmark, der er bygget til at rumme et kontorlandskab. Administrationsbygningen er desuden et vigtigt eksempel på 1960'ernes teknikfascination samt dens fortolkning af arkitekturstrømningen/stilarten brutalisme.

Beliggenheden i et planlagt industrikvarter med forholdsvis store grundstykker, let adgang til både hovedvej (senere også motorvej) og jernbane, veje med afskårne hjørner - for at lette kørslen med lastbiler - samt de omhyggeligt lagte fliser i to rækker for fodgængere er karakteristisk for erhvervsbyggeriet i 1960'erne, der er velfærdssamfundets højindustrielle periode. Også det samlede anlæg er karakteristisk med dets kontorbygning, portnerbolig og store lagerhal - alle i én etage, såkaldte fladebygninger eller etplanshuse, der var tidens ideal. Dette er en del af forklaring på firmaets øgede arealbehov, og hvorfor det var nødvendigt at flytte ud fra byens tætbebyggede centrum, i J.A. Alstrup A/S's tilfælde fra Studsgade 5-7 i det indre Aarhus. Også græsplanen omkring kontorbygningen og fyrretræsbeplantningen er karakteristisk for 1960'ernes industrikvarterer og fortæller om den vægt velfærdssamfundets lovgivere og planlæggere lagde på at skabe nye sunde arbejdspladser uden for de tætbebyggede bykerner. Selv den lille landkommune, Ormslev-Kolt Kommune, skulle have sit industrikvarter inden den i 1970 blev indlemmet i Aarhus Kommune.

Administrationsbygningen er en af de første i Danmark, der er opført til at rumme et kontorlandskab. En idé som ikke alene indebar, at flere mennesker arbejdede i samme lokale, hvad der ikke var nyt, men også en forestilling om en vis ligestilling medarbejderne imellem "fra chefen til yngste kontorist" foruden et bedre fysisk indeklima. Idéen er typisk for 1960'erne og har senere fået stor udbredelse. Fysisk kommer lighedsidéen til udtryk i storrumskontoret og i fraværet af separate kontorer til direktør og chefer samt i den fælles kantine for alle medarbejdere – også lagerarbejderne. Bygningen er således med til at fortælle om det skift, der skete i kulturen og forsøgene med at skabe arbejdsfællesskaber.

Endelig er administrationsbygningen et væsentligt eksempel på såkaldt brutalisme inden for arkitekturen og den teknikfascination, der prægede 1960'erne fra minicykler til mekaniske glasskydedøre og ventilationsanlæg. Særlig tydelig er begejstringen for bygningens bærende konstruktion, pillerne og gitteret af jernbeton, som dominerer indtrykket af bygningen.

Det Særlige Bygningssyn bemærker, at det er ønskværdigt på sigt at undersøge mulighederne for en eventuel fredning af lagerhallen og portnerboligen med omgivelser. Endvidere opfordrer Det Særlige Bygningssyn Slots- og Kulturstyrelsen til at gå i dialog med Aarhus Kommune om en udpegning af industrikvarteret eller dele heraf som et kulturmiljø.

5.2 Aarhus Universitet, Nordre Ringgade 4 m.fl., Aarhus Kommune (23/06414 Nanna Secher Larsen, Johan Westh Hage og Mia Kroer Ræbild)

Det Særlige Bygningssyn finder, at Aarhus Universitet er et hovedværk i dansk arkitektur og af international klasse. Aarhus Universitet blev sammen med Aarhus

Raadhus (1941 af Arne Jacobsen og Erik Møller) et af de ikoniske arkitekturværker, der var med til at profilere Aarhus som Danmarks unge og fremsynede by. Herved blev universitetet et af de tidlige arkitektoniske udtryk for den danske velfærdsstat med et universitetsmiljø i en menneskelig skala, der i høj grad tog afsæt i at skabe et godt studiemiljø.

Fredningsomfanget tager udgangspunkt i det område, der indgik i den situationsplan fra 1936, som arkitekterne lagde til grund for den videre udvikling af universitetsområdet. Aarhus Universitet med parkarealer og bebyggelse er siden 1933 blevet gradvist udbygget i takt med universitetets, kollegiernes, Naturhistorisk Museums og de øvrige videregående uddannelsers vækst.

Den del af Universitetsparken, der afgrænses af Nordre Ringgade, Nørrebrogade, Wilhelm Meyers Allé, Ole Worms Allé, Karl Verners Vej og Langelandsgade – i det følgende benævnt ”Den centrale park” – er et sublimt selvstændigt landskabsarkitektonisk værk, der sammen med ni udvalgte bygningskomplekser indstilles til fredning, idet de repræsenterer en afgørende epoke i dansk arkitekturhistorie. Med opførelsen af Aarhus Universitet opstår den funktionelle tradition, hvor egentligt ydmyge bygningskroppe og en afdæmpet materialeholdning løftes op til et samlet arkitektonisk og landskabsarkitektonisk ikonisk værk, der har skabt optimale rum for læring.

Aarhus Universitet er Danmarks første campusuniversitet, muliggjort ikke kun af en statslig beslutning, men i særlig høj grad af lokal opbakning og lokale økonomiske bidrag. Idéen om et campus-universitet er i Aarhus Universitet fortolket og udviklet til en særlig dansk udgave, hvor menneskelig skala og enkel formgivning i traditionelle danske materialer i samspil med parkens landskab løfter sig op til en samlet arkitektonisk oplevelse i absolut særklasse.

Aarhus Universitet er tænkt og planlagt som en sammenhængende helhed, hvor bygninger og bygningsdele er formgivet, så de indgår i en samlet komposition med morænelandskabet, der ved etableringen blev nænsomt bearbejdet, så landskabets naturlige træk blev accentueret.

Styrken i ”Den centrale park” er, at de landskabelige værdier, i form af morænelandskabet og den enkle materialeholdning af græs og egetræer, hele tiden er tænkt først, og at bygningerne supplerer landskabet. Herved opstår et indbyrdes samspil mellem bygninger og landskab. Alle bygninger har en rolle – fra bygningerne omkring morænekløften, som indrammer denne, til de højere bygninger mod øst, og videre til det høje solitære bogtårn, der sammen med den nedtonede, men raffinerede hovedbygning afslutter parken mod nord. Universitetsbebyggelsen er udformet med klar bevidsthed om nødvendigheden af at holde blikket inde i bebyggelsen, hvorved der skabes en helt egen atmosfære. Der er tale om en randbebyggelse, som gør, at området visuelt afgrænses mod den omgivende by, og universitetsbebyggelsen bidrager dermed til at indramme det selvstændige landskabsarkitektoniske værk.

Universitetsområdet består af usædvanligt få materialer: Det græsklædte morænelandskab, bygninger i gule tegl på både tage og facader, belægninger i gule tegl,

samt egetræ som dominerende træsort i både park og bygningsdele, skaber en helt særlig helhed og markerer sammen med den klare formgivning en ny retning i dansk arkitekturhistorie, hvor stærk inspiration udefra på fineste vis tilpasses danske forhold.

Universitetsområdet besidder på samme tid en monumentalitet og en smidighed, som kan rumme et rigt varieret bygningsindhold, der har kunnet følge med universitetets store vækst – en vækst, der var vanskelig at forudse i 1930'erne.

Blandt universitetsområdets store bygningsmasse er en række bygninger, der hver især rummer så væsentlige arkitektoniske og kulturhistoriske værdier, at de bør beskyttes af bygningsfredning. De bidrager i fællesskab til fortællingen om Aarhus Universitet, Naturhistorisk Museum, kollegierne, Det Kgl. Bibliotek og de øvrige videregående uddannelser. De udvalgte bygninger omfatter de grundlæggende funktioner i det danske campusuniversitets grundidé: undervisning i holdlokaler og auditorier, kontorer til undervisere, bibliotek, fælleslokaler af repræsentativ som uformel art, boliger til undervisere og studerende – kvindelige som mandlige – studentervelfærd, administration samt forskningsformidling i museumsregi. Bygningerne spænder over en byggeperiode fra 1930'erne til 1960'erne, hvor det grundlæggende bygningsmæssige koncept – gule murstensfacader og tegltage – fastholdes med imponerende konsekvens, og inden for denne ramme udvikles de med hensyn til plan og konstruktion tilpasset særlige funktioners behov og afspejler samtidig diskret den arkitektoniske stiludvikling.

Arkitekturen er kendetegnet ved konsekvente valg af materialer og løsninger. Det gælder fra den store skala med facade- og tagmaterialer til de små detaljer ved dørindfatninger, trapper samt et gennemgående skilte-/designprogram med sans serif-skriften Futura. Materialerne er enkle og robuste. De kan tåle et langvarigt dagligt slid fra mange ansatte, studerende og publikum, eftersom materialerne kan vedligeholdes, og fordi de slides på en måde, der fremhæver deres stofflige karakter. Det gælder eksempelvis trappeklinkerne.

Det Særlige Bygningssyn finder, at Aarhus Universitet er et hovedværk af international klasse, og at den fremtidige udvikling i og omkring ”Den centrale park” bør ske under hensyntagen til dens skala, proportioner og materialer.

Det Særlige Bygningssyn betragter fredningsforslaget som en første fase og anbefaler, at der tilvejebringes et grundlag for, at fredningen på et senere tidspunkt eventuelt udvides til at omfatte de resterende dele af Universitetsparken og Vennelystparken.

”Den centrale park”

Det Særlige Bygningssyn finder, at det selvstændige landskabsarkitektoniske værk – herefter benævnt ”Den centrale park” – afgrænset af Nordre Ringgade, Nørrebrogade, Wilhelm Meyers Allé, Ole Worms Allé, Karl Verners Vej og Langelandsgade (1933- af landskabsarkitekt C.Th. Sørensen), Nordre Ringgade 4 m.fl., 8000 Aarhus C, 59f Aarhus Markjorder, 1546a, 1546o, 1546m (den tidl. kiosk), 2196 (Naturhistorisk Museum) samt 7000bs og del af 7000ag (vejarealer) Aarhus Bygrunde, har de arkitektoniske og kulturhistoriske værdier, der kan begrunde en fredning.

I ”Den centrale park” er seks bygningskomplekser indstillet til fredning – Den Første Institutbygning, Naturhistorisk Museum, Kollegium 4, Hovedbygningen, Kollegium 7

med Eforbolig samt Bogtårnet. Den Første Institutbygning, Hovedbygningen og Naturhistorisk Museum bidrager i særlig grad til at understøtte oplevelsen af det selvstændige landskabsarkitektoniske værk idet de blandt andet accenturerer morænelandskabets naturlige træk. Det selvstændige landskabsarkitektoniske værk afgrænses ved soklen af bygningerne beliggende i ”Den centrale park” samt af grundenes matrikelskel. Bevaringen af de øvrige ikke-fredede bygninger i ”Den centrale park” rummer primært ydre værdier i tag og facader, og de reguleres af Lokalplan 376, Bevarende lokalplan for Universitetsparken og Vennelystparken.

”Den centrale park” udgør et hovedværk i dansk landskabsarkitektur. Her kombineres en række traditionelle nationale elementer – tegl og træ og et bølgende landskab med egetræer, søer og et rislende vandløb – med funktionalismens stramme internationale formsprog. Anlægget er både karakteristisk dansk og samtidig internationalt med tydelig inspiration fra de amerikanske campus-anlæg. C.Th. Sørensens nænsomme bearbejdning af morænelandskabet i samspil med et stramt, prismatisk, funktionelt, bygningsmæssigt formsprog gjorde derfor Aarhus Universitet skoledannende for den funktionelle tradition, der med held kombinerede funktionalismen med den regionale tradition og skabte værker, der rummer en rytme, harmoni og ro, som kendetegner det bedste fra den danske bygningskultur.

De bærende fredningsværdier ved det selvstændige landskabsarkitektoniske værk – ”Den centrale park” – knytter sig til det nænsomt terrænmæssigt bearbejdede morænelandskab, til egetræerne – både solitære og i grupper – de åbne græsklædte arealer omkring kløften, vandløbets forløb og de opdæmmede søer mod syd. Hertil kommer de slyngede, asfalterede veje og stier, amfiteateret, støttemure og øvrige tekniske elementer i gule tegl.

Det Særlige Bygningssyn bemærker, at facadernes begrønning med efeu og vildvin er med til at forstærke sammenhængen mellem landskab og bygninger, hvorfor Bygningssynet anbefaler, at ejere og brugere tager hensyn til bevaringen af denne begrønning.

Det Særlige Bygningssyn finder, at den midterste passage under Nørrebrogade, der forbinder Universitetsparken med Universitetsbyen, kan udføres, så længe udformningen sker i respekt for det eksisterende landskab og de eksisterende bygninger.

Det Særlige Bygningssyn finder det afgørende, at bygningernes oprindelige forhold til terrænet opretholdes, hvor bygningerne ”vokser” op af de grønne græsflader, og at der her ikke etableres nye belægnings. Ligeledes anbefaler Bygningssynet, at uoriginale belægnings på længere sigt tilbageføres til den oprindelige materialeholdning. Bygningssynet anbefaler endvidere, at alle retningslinjer fra C.F. Møllers ”testamente” følges.

Herudover anbefaler Det Særlige Bygningssyn, at der ved eventuelle ændringer i ”Den centrale park” tages udgangspunkt i den oprindelige vision for anlægget som formidlet i C.F. Møllers ”testamente”.

Det Særlige Bygningssyn anbefaler tillige, at der udarbejdes en plejeplan for ”Den centrale park” i dialog med Slots- og Kulturstyrelsen.

Den Første Institutbygning

Det Særlige Bygningssyn finder, at Den Første Institutbygning (bygning 1340, 1341, 1342 og den sydlige og ældste del af 1343) (1933 af arkitekterne C.F. Møller, Kay Fisker og Povl Stegmann), Bartholins Allé 9, 8000 Aarhus C, 1546a Aarhus Bygrunde har de arkitektoniske og kulturhistoriske værdier, der kan begrunde en fredning.

Den Første Institutbygning udfolder fysisk på entydig vis det byggeprogram og den materialeholdning, der konsekvent har præget Aarhus Universitets bebyggelse frem til nutiden. Bygningens formsprog indvarsler den funktionelle tradition i dansk arkitekturhistorie.

De bærende fredningsværdier for Den Første Institutbygning knytter sig i det ydre til de fire grundmurede fløje, hvoraf de tre er sammenbyggede og parallelt forskudte og den fjerde er opført som en tværfløj, alle opført i gult murværk i krydsforbandt med tilbageliggende fuger med heltage med 33 graders hældning som er hængt med gule tegl. Hertil kommer de begrønnede facader, de regelmæssigt placerede, hvide vinduer, samtlige hvide vinduespartier mod trapperummene, indgangspartiet og baldakinen mod øst samt den traditionelle farve- og materialeholdning.

I det indre knytter de bærende fredningsværdier i Den Første Institutbygning sig til de bevarede dele af den oprindelige, klart aflæselige grundplan på alle etager med hovedtrappe og ældre trapperum samt de gennemgående midterkorridorer. Hertil kommer gulve og trapper beklædt med gule Hasleklinker, de pudsede lofter og vægge, de ældre/oprindelige branddøre mod trapperum og gange, de ældre vinduesplader af bl.a. terrazzo, terrazzogulve, trappernes oprindelige værn med håndliste af træ og slanke metalbalustre, de bevarede ældre døre, døråbningernes afrundede gerichter, den enkle panelering samt den traditionelle materialeholdning.

Det Særlige Bygningssyn anbefaler, at fremtidige ændringer følger bygningernes oprindelige materialeholdning, og at man undgår anvendelsen af standardmaterialer. Fortsæt traditionen med at bruge bygningernes egne materialer til at håndtere akustik, udluftning og andre tekniske behov. Endvidere anbefaler Bygningssynet, at man indvendigt bør fremdrage den oprindelige farveholdning for at styrke den samlede arkitektoniske værdi.

Naturhistorisk Museum

Det Særlige Bygningssyn finder, at Naturhistorisk Museum bestående af de tre første museumsbygninger (bygning 1210, 1211 og 1212) samt teglstensmuren langs adgangsvejen fra syd (1941 af arkitekterne C.F. Møller, Kay Fisker og Povl Stegmann), Wilhelm Meyers Allé 10, 8000 Aarhus C, 2196 Aarhus Bygrunde, har de arkitektoniske og kulturhistoriske værdier, der kan begrunde en fredning.

Naturhistorisk Museum er et tidligt eksempel på en museumsbygning opført i tilknytning til universitetet, hvor både studerende og almindelige borgere kunne nærstudere faunaen i nytænkte rammer, der både blev tilpasset samtidens moderne udstillingsmåder, men samtidig fastholdt byggeprogrammet fra 1933. Den rationelle og velproportionerede museumsbygning står som et vigtigt eksempel på den danske funktionelle tradition.

De bærende fredningsværdier for Naturhistorisk Museum knytter sig i det ydre til bygningskompleksets placering i parken, ankomstvejens teglstensmur med samtlige detaljer og sammenstillingen af de tre grundmurede bygningsvolumener, der alle er opført i gult murværk i krydsforbandt med tilbageliggende fuger med sokler af Hasleklinker og heltage med 45 graders hældning, som er hængt med gule tegl. Hertil kommer foredragsbygningens traditionelle teglstensrygning, stort set ubrudte tagflader og det lille oprindelige ovale tagvindue. Endvidere kommer de begrønnede facader, de firkantede kobbretagrender, de regelmæssigt placerede hvide vinduer, de ældre yderdøre i hårdt træ med alle detaljer, herunder hoveddørens dørhåndtag udformet som dunhammer og drypnæsen i kobber, dørskodderne i hårdt træ, altanerne med hvidmalede jerngelænder, den hvidmalede skiltning og hovedtrappen med gule Hasleklinker og simpelt jerngelænder samt den traditionelle farve- og materialeholdning.

De bærende fredningsværdier ved Naturhistorisk Museum knytter sig i det indre til den oprindelige og klart definerede planløsning på alle etager, hvor hver bygning er tydeligt disponeret efter dens funktion, heriblandt den sydvendte bolig og den nordvendte, dobbelthøje foredragssal, udstillingsbygningens høje etagehøjde og store udstillingsrum uden fritstående søjler og administrationsbygningens midterkorridor med kontorer eller værksteder til hver side. Hertil kommer det originale bygningsinventar som hovedtrappen og bitrapperne med alle detaljer samt originale døre, gerichter, dørgreb, fodlister, skiltning og vinduesplader og de afrundede hjørner i midterkorridorernes døråbninger. Endelig kommer den traditionelle materialeholdning, herunder gulve og trappeløb med mørkebrune Hasleklinker, terrazzogulve og betongulve, de pudsede vægge og lofter samt udstillingssalenes stolpe-bjælkekonstruktion i beton.

Det Særlige Bygningssyn anbefaler, at fremtidige ændringer i bygningerne udføres med udgangspunkt i Naturhistorisk Museums oprindelige materialeholdning og på en måde, der understøtter bygningernes samlede arkitektur, herunder bør alle standardelementer undgås. Det Særlige Bygningssyn stiller sig positiv over for en eventuel kommende retablering af museumsbygningernes facader. Hertil kommer, at de store ovale tagvinduer gerne må nedlægges eller erstattes af mindre.

Det Særlige Bygningssyn finder endvidere, at det i lokalplanen angivne byggefelt på matr. nr. 2196 Aarhus Bygrunde fortsat kan udnyttes såfremt nybyggeriet følger lokalplanens retningslinjer og den øvrige bebyggelses fremtræden. Nybyggeri kan med fordel placeres, hvor fladebygningen fra 1970'erne er beliggende, eftersom det selvstændige landskabsarkitektoniske værk er mindst sårbart her.

Kollegium 4

Det Særlige Bygningssyn finder, at Kollegium 4 (bygning 1194) (1946 af arkitekterne C.F. Møller, Kay Fisker og Povl Stegmann), Karl Verners Vej 8, 8000 Aarhus C, 1546a Aarhus Bygrunde, har de arkitektoniske og kulturhistoriske værdier, der kan begrunde en fredning.

Kollegium 4 fredes som et eksempel på de moderne og tidssvarende boliger som studenterne fik stillet til rådighed på campus-området. Studenternes kollegieboliger

afspejler mange af de krav, der blev stillet til samtidens mest moderne boliger, herunder lyse og luftige boenheder med egen altan.

De bærende fredningsværdier for Kollegium 4 knytter sig i det ydre til den grundmurede, fireetages og parallelt forskudte og sammenbyggede fløj opført i gult murværk i krydsforbandt med tilbageliggende fuger med heltag med 33 graders hældning og som er hængt med gule tegl, de stort set ubrudte tagflader, de begrønnede facader, de regelmæssigt placerede altan/vindue-”motiver”, altanerne med hvidmalede jerngelænder og gavlenes gennemgående vinduespartier mod trapperummene. Hertil kommer den traditionelle farve- og materialeholdning.

De bærende fredningsværdier ved Kollegium 4 knytter sig i det indre til de bevarede dele af den oprindelige, klart aflæselige grundplan på alle etager med trapperum mod begge gavle, gennemgående midterkorridorer, der giver adgang til værelser, køkken og bad samt vaskerum og cykelparkering i nederste etage. Hertil kommer gulve og trapper med belægning af gule Hasleklinter, de pudsede lofter og vægge, de ældre branddøre mod trapperummene, de ældre dobbeltdøre til kollegieværelserne, værelsernes regulære rumform, de ældre vinduesplader af bl.a. terrazzo, terrazzogulve, trappernes oprindelige værn af træ med runde balustre og håndliste, de bevarede afrundede gerichter omkring døråbningerne, den enkle panelering samt den traditionelle materialeholdning.

Det Særlige Bygningssyn anbefaler, at fremtidige ændringer følger bygningens oprindelige materialeholdning og at man undgår anvendelsen af standardmaterialer. Fortsæt traditionen med at bruge bygningernes egne materialer til at håndtere akustik, udluftning og andre tekniske behov.

Hovedbygningen

Det Særlige Bygningssyn finder, at Hovedbygningen med fritstående murstensbuer mod nord og solgård med fritstående murstensbuer mod syd samt bygningen under solgården (bygning 1410, 1411, 1412, 1413, 1414 og 1415) (1946 af arkitekt C.F. Møller), Nordre Ringgade 4, 8000 Aarhus C, 1546o Aarhus Bygrunde, har de arkitektoniske og kulturhistoriske værdier, der kan begrunde en fredning.

Det Særlige Bygningssyn finder, at Hovedbygningen på Aarhus Universitet er et hovedværk med meget stor arkitektonisk værdi. Dens styrke består i, at den med sin mesterlige bearbejdning af det form- og materialeanslag, der kendetegner hele universitetsbebyggelsen, både fremstår som et enestående arkitektonisk værk og samtidig udgør en væsentlig del af det landskabsarkitektoniske værk. Sammensmeltningen af disse to elementer gør Hovedbygningen særligt enestående.

De bærende fredningsværdier for Hovedbygningen knytter sig i det ydre til placeringen af det samlede bygningskompleks, der består af den 155 meter lange hovedfløj og de tre tværfløje med den sekskantede aula, på tværs af morænekløften nordligst i Universitetsparken, hvor den danner ryg mod Nordre Ringvej. Hertil kommer Hovedbygningens forplads og solgård, de fritstående murbuer på begge sider, gelænder, trappe, belægning af Hasleklinter samt støttemur, brystningsmur og underjordisk passage med alle detaljer. Endvidere kommer sammenstillingen af de forskellige grundmurede bygningsvolumener, der alle er opført i gul, blank mur i krydsforbandt med

tilbageiggende fuger, sokler af Hasleklinker og heltage med 33 graders hældning hængt med gule tegl. Tillige kommer de mønstremurede gavle, de murede buestik, de ubrudte tagflader, de firkantede zinktagrender, de begrønnede facader af enten vildvin eller efeu, aulaens store vinduesparti, de regelmæssigt placerede hvide todelte vinduer, de tofløjede hoveddøre af lakeret egetræ og glas eller lakeret egetræ med fyldinger, solgårdens kobberbeklædte tofløjede dør, hvidmalet skiltning og lamper samt den integrerede kunst, mindepladen og den traditionelle farve- og materialeholdning.

De bærende fredningsværdier ved Hovedbygningens indre knytter sig til den oprindelige og klart definerede planløsning på alle etager, hvor hver bygningsfløj er tydeligt disponeret efter sin funktion, heriblandt tværføjens forhal, trapperum og aula samt de øvrige fløje med nord- eller østvendte korridorer og syd eller vestvendte kontorer og opholdsrum. Hertil kommer hovedlængens vandrehal, der også visuelt forbinder forpladsen med solgården. Endvidere kommer det originale bygningsinventar, herunder hovedtrappe og bitrapper med alle detaljer, originale døre, gerichter, fodlister, gitterværn, væghængte bænke, skiltning, lamper og integrerede kunstværker og mindeplade samt aulaens talerstol, lydskærme, musikbalkon, PH-lamper, sofaer polstret med koskind og stole udført efter originalt oplæg. Endelig kommer den traditionelle materialeholdning, herunder gulve og trappeløb med gule og orange-gule Hasleklinker lagt i striber som i vandrehallen tillige ligger i bølgemønster, aulaens sildebensparketgulv, væggene i gul blank mur med tilbagetrukne fuger eller vægge med lydpaneler, lofter beklædt med profilerede lister eller gule tegl, vandrehallens bølgeformede loft samt aulaens hvidmalede betonskeletkonstruktion og mønstermurværk med alle detaljer.

Det Særlige Bygningssyn anbefaler, at man undgår anvendelsen af standardmaterialer, og i stedet fortsætter traditionen med at bruge Hovedbygningens egne materialer til at håndtere akustik, udluftning og andre tekniske behov.

Kollegium 7 og Eforboligen

Det Særlige Bygningssyn finder, at Kollegium 7 (bygning 1313) og Eforboligen (bygning 1310) (1950 og 1949 af arkitekt C.F. Møller), Carl Holst Knudsens Vej 2 og 8, 8000 Aarhus C, 1546o Aarhus Bygrunde har de arkitektoniske og kulturhistoriske værdier, der kan begrunde en fredning.

Kollegium 7 fredes som et eksempel på de i samtiden moderne og tidssvarende boliger som studenterne fik stillet til rådighed på campus-området. De rationelle og velproportionerede studenterboliger med egen altan fortsætter med mindre variationer formen og indretningen fra det første kollegium fra 1935. Således viste denne indretning sig stadig tidssvarende omkring 1950. Hertil kommer, at Kollegium 7 er det første kollegium på Aarhus Universitet, der udelukkende var for kvindelige universitetsstuderende, hvilket vidner om indsatsen for at give kvindelige studerende vilkår på lige fod med de mandlige studerende.

De bærende fredningsværdier ved Kollegium 7 knytter sig i det ydre til den grundmurede, fireetages og parallelt forskudte og sammenbyggede fløj opført i gult murværk i krydsforbandt med tilbageiggende fuger med heltag med 33 graders hældning og som er hængt med gule tegl. Hertil kommer de stort set ubrudte tagflader, de begrønnede facader, de regelmæssigt placerede altan/vindue-”motiver”, altanerne med hvidmalede

jerngelænder, gavlenes gennemgående vinduespartier mod trapperummene, alle ældre og oprindelige bygningsdele, herunder de oprindelige indgangsdøre med tilhørende indfatninger og beslagværk samt den traditionelle farve- og materialeholdning.

De bærende fredningsværdier ved Kollegium 7 knytter sig i det indre til de bevarede dele af den oprindelige, klart aflæselige grundplan på alle etager med trapperum mod begge gavle, gennemgående midterkorridorer, der giver adgang til værelser med lille forrum, køkken og bad, samt vaskerum og cykelparkering i nederste etage. Hertil kommer gulve og trapper med belægning af gule Hasleklinter, de pudsede lofter og vægge, de ældre branddøre mod trapperummene, de ældre dobbeltdøre til kollegieværelserne, værelsernes indbyggede skabe og håndvaske, værelsernes regulære rumform, de ældre vinduesplader af bl.a. terrazzo, terrazzogulve, de oprindelige gerichter omkring døråbningerne, den enkle panelering, trapperens oprindelige værn med håndliste af træ og slanke metalbalustre samt den traditionelle materialeholdning.

Eforboligen fredes som et velbevaret eksempel på en lærerbolig på Aarhus Universitet, hvor man fra den første tid tilstræbte, at Aarhus Universitet skulle være et "kollegieuniversitet" - her skulle lærere og studerende bo, forske, undervise og studere det samme sted. Eforboligen vidner desuden om Eforens rolle som en form for opsynsperson, der stod for, at ro og orden blev opretholdt på kollegierne.

De bærende fredningsværdier ved Eforboligen knytter sig i det ydre til det grundmurede, enetages og parallelt forskudte og sammenbyggede beboelseshus opført i gult murværk i krydsforbandt med tilbageliggende fuger med heltag med 33 graders hældning, hængt med gule tegl. Hertil kommer de stort set ubrudte tagflader, de begrønnede facader, den skærmende mur mod Nørrebrogade og de regelmæssigt placerede dør- og vinduesåbninger samt den traditionelle farve- og materialeholdning.

De bærende fredningsværdier ved Eforboligen knytter sig i det indre til de bevarede dele af den oprindelige, klart aflæselige grundplan på begge etager med en central gang, der giver adgang til funktionsrum mod vest og opholdsrum mod syd og øst, tagetagens mindre værelser og kælderetagens funktionsrum. Hertil kommer samtlige ældre bygningsdele, herunder terrazzogulve, parketgulve, pudsede og malede vægge og lofter, trapperne, de oprindelige døre, de afrundede gerichter omkring døråbningerne, den enkle panelering, de indbyggede skabe, køkkeninventaret, de ældre vinduesplader af marmor og terrazzo, trapperens oprindelige udformning med værn af træ og svungen håndliste samt den traditionelle materialeholdning.

Det Særlige Bygningssyn anbefaler, at man undgår anvendelsen af standardmaterialer, og i stedet fortsætter traditionen med at bruge bygningernes egne materialer til at håndtere akustik, udluftning og andre tekniske behov.

Tandlægeskolen

Det Særlige Bygningssyn finder, at den østre fløj af Tandlægeskolen (bygning 1613) (1961 af arkitekt C.F. Møller), Vennelyst Boulevard 9, 8000 Aarhus C, 1151e Aarhus Bygrunde, har de arkitektoniske og kulturhistoriske værdier, der kan begrunde en fredning.

Tandlægeskolens bygning 1613, fredes som et eksempel på en af de fire undervisningsinstitutioner, der blev opført i Vennelystparken i perioden 1960-1967. Hertil kommer, at byggeprogrammet for Aarhus Universitet, der blev indledt med Den Første Institutbygning i 1933, også i 1961 kunne gøre sig gældende som et smidigt program, der kunne tilpasses bygninger med et stort krav til højteknologiske løsninger.

De bærende fredningsværdier ved Tandlægeskolens bygning 1613 knytter sig i det ydre til den grundmurede, treetages bygning med rektangulær grundplan, opført i gult murværk i krydsforbandt med tilbageliggende fuger og afsluttet af et heltag med 33 graders hældning, hængt med gule tegl. Hertil kommer de begrønnede facader, facadernes regelmæssige vinduessætning, gavlenes altaner ud for hver etage med beton-dæk og hvidmalede jerngelændre, dørpartiernes placering ud for altanerne og den traditionelle farve- og materialeholdning.

De bærende fredningsværdier ved Tandlægeskolens bygning 1613 knytter sig i det indre til den oprindelige, klart aflæselige hovedstruktur med en korridor flankeret af mindre lokaler mod vest og større rumligheder mod øst og som forbinder trapperne ved hver gavl. Hertil kommer samtlige trapper og værn med alle detaljer, gulve og belægninger af Hasleklinker, det originale bygningsinventar, herunder ældre teakfinérdøre samt den traditionelle materialeholdning.

Det Særlige Bygningssyn anbefaler, at man undgår anvendelsen af standardmaterialer, og i stedet fortsætter traditionen med at bruge bygningernes egne materialer til at håndtere akustik, udluftning og andre tekniske behov.

Bogtårnet

Det Særlige Bygningssyn finder, at Bogtårnet (den nordlige del af bygning 1360) (1963 af arkitekt C.F. Møller), Victor Albecks Vej 1, 8000 Aarhus C, 1546o Aarhus Bygrunde, har de arkitektoniske og kulturhistoriske værdier, der kan begrunde en fredning.

Bogtårnet er en markant og afsluttende del af Universitetsparken mod nord. Denne enestående 45 meter høje bygning er både væsentlig i form at sit unikke ydre samt som en del af det landskabsarkitektoniske anlæg, hvor den udgør et iøjnefaldende vartegn for Aarhus Universitet. Den rationelt indrettede bygning blev tilpasset det begrænsede grundareal og viderebærer den funktionelle tradition.

De bærende fredningsværdier for Bogtårnet knytter sig i det ydre til den grundmurede, 18 etages bygning med rektangulær grundplan, opført i gult murværk i krydsforbandt med tilbageliggende fuger og sokkel af Hasleklinker, afsluttet af et heltag med 33 graders hældning, hængt med gule tegl. Hertil kommer de lukkede facader, altanerne over 9. til 17. etage med betondæk og hvidmalede jerngelændre, dør- og vinduesåbningernes placering ud for altanerne, efeuplanterne langs øst-, nord- og vestsiden, skiltningen Det Kgl. Bibliotek med hvidmalede metalbogstaver og den traditionelle farve- og materialeholdning.

De bærende fredningsværdier ved Bogtårnet knytter sig i det indre til den oprindelige, klart aflæselige planløsning på alle etager med elevatorer og trapperum langs sydsiden samt den lave etagehøjde. Hertil kommer trapperne med alle detaljer, de oprindelige

finérdøre, gerichter, bunkerens svære jerndøre, gulvrister, bog-elevatorer og almindelige elevatorer og rørpostsystemet. Endvidere kommer den traditionelle materialeholdning, herunder de linoleumsbelagte betongulve, in-situ støbte søjler, vægge, bjælker og lofter samt 18. etages bræddegulv og fritstående stolpe-drager-konstruktion.

Det Særlige Bygningssyn anbefaler, at man undgår anvendelsen af standardmaterialer, og i stedet fortsætter traditionen med at bruge bygningernes egne materialer til at håndtere akustik, udluftning og andre tekniske behov. Herunder anbefaler Det Særlige Bygningssyn, at yderdøre med termoglas skiftes til en for bygningen traditionel dørtype.

Administrationsbygningen, Stakladen og Studenterbygningen

Det Særlige Bygningssyn finder, at Administrationsbygningen (bygning 1430), Stakladen (bygning 1423) og Studenterbygningen (1420 og 1422) og pladsen herimellem samt de to underjordiske forbindelsesgange (bygning 1429 og 1430) (1964 af arkitekt C.F. Møller), Nordre Ringgade 1 m.fl., 8000 Aarhus C, 117gr Aarhus Markjorder, har de arkitektoniske og kulturhistoriske værdier, der kan begrunde en fredning.

Administrationsbygningen, Stakladen og Studenterbygningen er de første bygninger opført til deres specifikke funktion på universitetets campusområde. De fremvoksende tendenser omkring et moderne og givende studieliv kommer til udtryk i bygningernes indretning og omgivelser, og med de studerendes behov for bespisning, bogindkøb, møde- og opholdslokaler dækket er der skabt unikke rammer for et godt studieliv. I store træk er byggeprogrammet fra 1933 fastholdt, men er samtidig tilpasset bygningernes store rumligheder i form af materialemæssige referencer fra Hovedbygningen samt helt jordnære og folkelige referencer i form af Stakladens tømmerkonstruktion. Bygningernes interiør har samhørighed med den danske funktionelle tradition, men knytter samtidig elegant an til samtidens formsprog og udtryk.

De bærende fredningsværdier for Administrationsbygningen, Stakladen og Studenterbygningen knytter sig i det ydre til det hestesko-formede bygningskompleks placering på den trekantede grund nord for Nordre Ringvej og Hovedbygningen samt det store, plateauopdelte, teglstensbelagte gårdrum med to fritstående egetræer, støttemure, ramper og trin med samtlige detaljer, alle dele udført af gule tegl eller Hasleklinker. Hertil kommer sammenstillingen af de forskellige grundmurede bygningsvolumener, der alle er opført i gul, blank mur i krydsforbandt med tilbageliggende fuger, sokler af Hasleklinker og heltage med 33 graders hældning, som er hængt med gule tegl. Endvidere kommer de ubrudte tagflader, de firkantede zinktagrender, de begrønnede facader af enten vildvin eller efeu, de to store vinduespartier i henholdsvis øst- og sydgavlen, de øvrige regelmæssigt placerede hvide vinduer og tofløjede hoveddøre, den hvidmalede skiltning samt den traditionelle farve- og materialeholdning.

De bærende fredningsværdier ved Administrationsbygningen, Stakladen og Studenterbygningen knytter sig i det indre til den oprindelige og klart definerede planløsning på alle etager, hvor hver bygning er tydeligt disponeret efter dens funktion, heriblandt Stakladens store, dobbelthøje sal, Studenterbygningens større møde- og opholdsrum og Administrationsbygningens midterkorridorer med kontorer til hver side. Hertil kommer de to underjordiske forbindelsesgange med deres homogene materialeholdning primært i gule tegl. Endvidere kommer det originale bygningsinventar

som hovedtrapper og bitrapper med alle detaljer, originale døre, gerichter, fodlister, væghængte bænke, skiltning og integrerede kunstværker samt Stakladens markante tømmerkonstruktion og serveringsdisk. Endelig kommer den traditionelle materialeholdning, herunder gulve og trappeløb med gule Hasleklinker, terrazzogulve, vægge i gul blank mur og lofter med egetræslister.

Det Særlige Bygningssyn anbefaler, at man undgår anvendelsen af standardmaterialer, og i stedet fortsætter traditionen med at bruge bygningernes egne materialer til at håndtere akustik, udluftning og andre tekniske behov. Herunder anbefaler Det Særlige Bygningssyn, at de vandrette solafskærmninger ved gavlenes glaspartier fjernes.

Institut for Matematik

Det Særlige Bygningssyn finder, at Institut for Matematiks hovedfløj, tværføj og auditorium (bygning 1530, 1532 og 1534) samt det østvendte gårdrum omkranset af samme bygninger (1964 af arkitekterne David Birnbaum og Henning Jensen, C.F. Møllers Tegnestue), Ny Munkegade 118, 8000 Aarhus C, 1546n Aarhus Bygrunde, har de arkitektoniske og kulturhistoriske værdier, der kan begrunde en fredning.

Institut for Matematik (bygning 1530, 1532 og 1534) fredes som et eksempel på en institutbygning, hvor byggeprogrammet fra 1933 blev fastholdt, men samtidig tilpasset samtidens krav om stor rumlighed på en lille grund, og endvidere fordi samtidens fremvoksende tendenser, hvor man imødekom studenternes behov for områder til socialt samvær i fritiden, kan aflæses i bygningernes indretning og omgivelser. Indretningen af Institut for Matematik adskiller sig fra universitetets øvrige bygninger og viser hermed en væsentlig del af den kulturhistoriske fortælling om Aarhus Universitet.

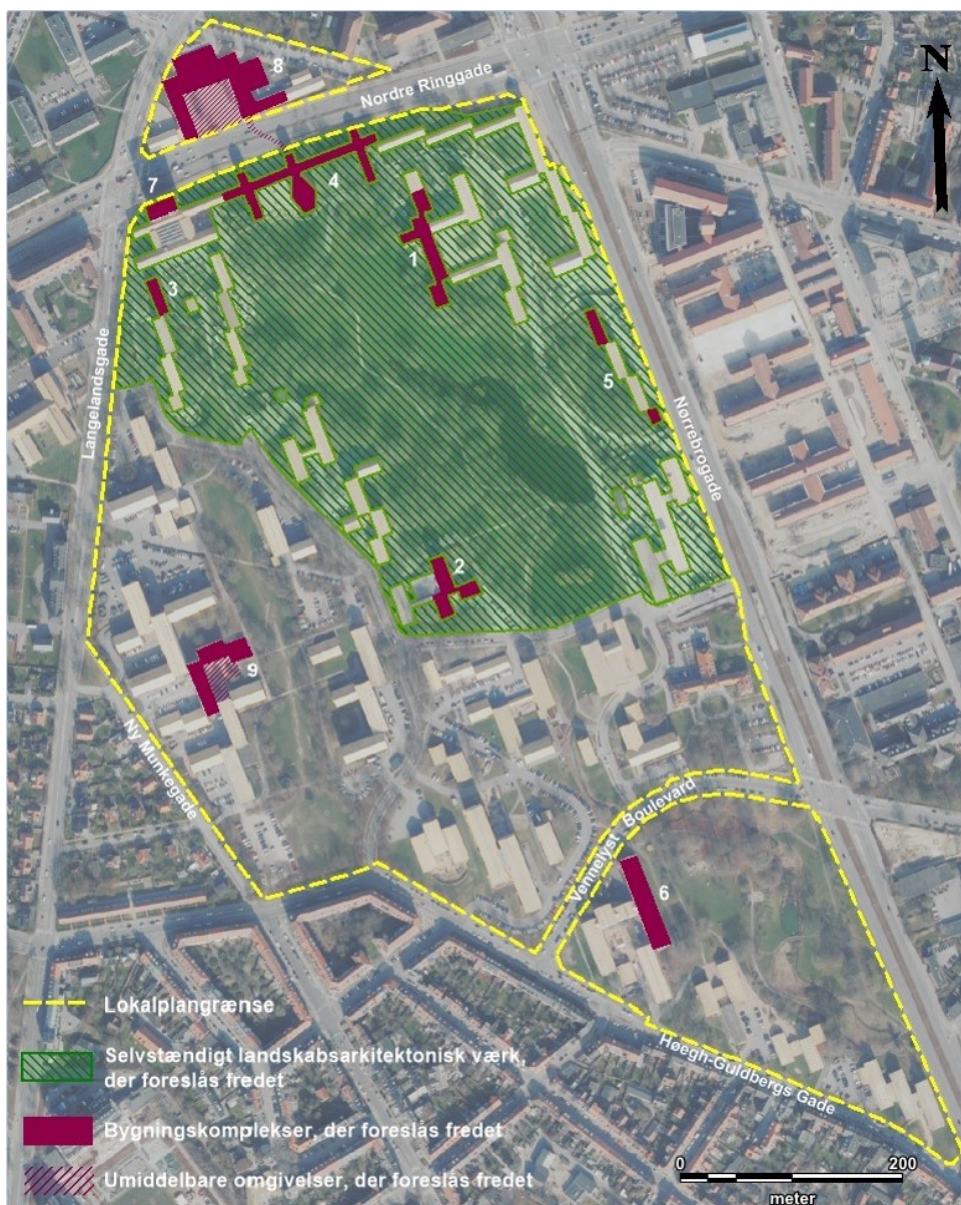
De bærende fredningsværdier for Institut for Matematik (bygning 1530, 1532 og 1534) knytter sig i det ydre til de grundmurede, bygninger opført i gult murværk i krydsforbandt med tilbageliggende fuger og afsluttet af et heltag med 33 graders hældning, hængt med gule tegl samt til de let forskudte sammenbygninger af fløjene. Hertil kommer de begrønnede facader, bygningernes regelmæssige vinduessætning på langsiderne, gavlenes altaner med betondæk og hvidmalede jerngelænder, dørpartiernes placering ud for altanerne samt den traditionelle farve- og materialeholdning.

De bærende fredningsværdier for det østvendte gårdrum knytter sig til de to befæstede plateauer belagt med Hasleklinker, trapperne, støttemurene mod parken og omkring højbedene, bedenes lave kanter - alle dele udført af gule tegl og Hasleklinker. Hertil kommer beplantningen med tilklippet busk i boksform, tilklippede buske i organiske former og lave træer samt bundbeplantning og rhododendron. Endvidere kommer den traditionelle materialeholdning.

De bærende fredningsværdier ved Institut for Matematik knytter sig i det indre til den oprindelige, klart aflæselige planløsning i alle tre bygninger med gangarealer, åbne læseområder og undervisningslokaler mod vest og nord samt auditoriet med dets indretning. Hertil kommer planløsningerne på de øvrige etager med midterkorridorer og ruminddelinger, der afspejler fløjenes primære anvendelse som henholdsvis kontorer og undervisningslokaler. Endvidere kommer alle ældre og oprindelige detaljer, herunder trapper og værn med samtlige detaljer, gulve og belægninger af Hasleklinker, væggene af

gult, blankt murværk og det originale bygningsinventar, herunder ældre døre med teaklister samt maleriet "Ukendt Titel" af Egill Jacobsen. Endelig kommer den traditionelle materialeholdning.

Omfang af fredningsforslag:

Det selvstændige landskabsarkitektoniske værk:

"Den centrale park" - med nænsomt terrænmæssigt bearbejdede morænelandskab, egetræer – både solitære og i grupper – de åbne græsklædte arealer omkring kløften, vandløbets forløb og de opdæmmede søer mod syd. Hertil kommer de slyngede, asfalterede veje og stier, amfiteateret, støttemure og øvrige tekniske elementer i gule tegl (1933 af landskabsarkitekt C.Th. Sørensen).

Det selvstændige landskabsarkitektoniske værk afgrænses af Nordre Ringgade, Nørrebrogade, Wilhelm Meyers Allé, Ole Worms Allé, Karl Verners Vej og Langelandsgade samt ved soklen af bygningerne beliggende i "Den centrale park".

Bygningsfredning af følgende ni bygningskomplekser:

1. Den Første Institutbygning (1933 af arkitekterne C.F. Møller, Kay Fisker og Poul Stegmann)
2. Naturhistorisk Museum med teglstensmuren langs adgangsvejen fra syd (1941 af arkitekterne C.F. Møller, Kay Fisker og Poul Stegmann)
3. Kollegium 4 (1946 af arkitekterne C.F. Møller, Kay Fisker og Poul Stegmann)
4. Hovedbygningen med fritstående murstensbuer mod nord og solgård med fritstående murstensbuer mod syd samt bygningen under solgården (1946 af arkitekt C.F. Møller)
5. Eforboligen og Kollegium 7 (1949 og 1950 af C.F. Møller)
6. Tandlægeskolens østre fløj (1961 af arkitekt C.F. Møller)
7. Bogtårnet (1963 af arkitekt C.F. Møller)
8. Administrationsbygningen, Stakladen og Studenterbygningen med pladsen herimellem samt de to underjordiske forbindelsesgange (1964 af arkitekt C.F. Møller)
9. Institut for Matematiks hovedfløj, tværføj og auditorium samt det østvendte gårdrum (1964 af arkitekterne David Birnbaum og Henning Jensen, C.F. Møllers Tegnestue).

6. Beretning 2019-2023

Medlemmerne af Det Særlige Bygningssyn fik hver udleveret et trykt eksemplar af den beretning som de har skrevet om den forgangne periode. En elektronisk udgave af *Beretningen 2019-2023* vil blive lagt på styrelsens hjemmeside.

7. Evaluering af møderne mv. – feedback til sekretariatet

Det Særlige Bygningssyn udtalte, at det har været godt med de mange besigtigelser som Bygningssynet har været på i forbindelse med deres årlige ture samt i forbindelse med enkelte bygningssynsmøder. Endvidere at det har fungeret godt med den skriftlige proces omkring spørgsmål til byggesagslisterne og svarene herpå. Samt at Bygningssynet oplever en ens kvalitet i styrelsens sagsbehandling, og at den fremstår ensartet. Ved planlægning af møderne og deres starttidspunkt skal man huske, at nogle medlemmer har meget lang transport, og at man bør især tage hensyn til dette, især når møderne afholdes i styrelsens afdeling i Nykøbing Falster. Endvidere kom der en opfordring til sekretariatet om at sørge for, at de nye synsmedlemmer får en grundig introduktion til § 14 forbud, lokalplaner og planlov mv. Slutteligt opfordredes til, at alle medlemmer bør honoreres for deres tidskrævende arbejde med at sidde i Det Særlige Bygningssyn.

8. Eventuelt

Intet til eventuelt.